

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 272/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Huoltovarmuuskeskuksen tilausprosessin epäselvyydestä liittyen suojarusteiden tilaamiseen Kiinasta, työ- ja elinkeinoministeriön valvontavastuusta ja huoltovalmiuslain noudattamisesta Suomessa

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Arja Juvosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 272/2020 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy selvittääkseen huoltovarmuuskeskuksen toiminnan Kiinasta tilattujen suojarusteiden tilausprosessiin liittyen,

miten työ- ja elinkeinoministeriö valvoo huoltovarmuuskeskuksen toimintaa,

millaisia taloudellisia tappioita Suomelle aiheutuu tilausprosessista, jossa tuotteiden laatu ei vastaa tilattua,

miten Suomi aikoo reklamoida Kiinaa virheellisistä suojamateriaaleista,

miten hallituksen mielestä lakia huoltovalmiuslaista on toteutettu Suomessa ja

onko hallitus tietoinen, mitä koronaepidemian torjumiseen liittyvää tilaustavaraa Suomeen on vielä tulossa maailmalta ja miten tilausprosessit niiden kanssa on toteutettu?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtioneuvoston työnjaon mukaisesti työministeri vastaa siitä, että Huoltovarmuuskeskuksen ohjaaminen ja valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Huoltovarmuuskeskuksen operatiivisesta toiminnasta, kuten hankintatoimesta, ministeri ei vastaa, eikä ministeriö tai ministeri tee yksittäisiä asioita koskevia päätöksiä. Huoltovarmuuskeskuksen johtamisesta vastaavat sen hallitus ja toimitusjohtaja. Huoltovarmuuskeskuksen toiminnassa havaittuihin puutteisiin on kiinnitetty asianmukainen huomio välittömästi niiden tultua ministeriön tietoon, ja korjaavat toimenpiteet on suoritettu ministeriön ohjaus- ja valvontavallan puitteissa.

Työministeri pyysi välittömästi Huoltovarmuuskeskukselta selvitystä Huoltovarmuuskeskuksen kauppatoimiin liittyvistä epäselvyyksistä saatuaan tiedon asiasta torstaina 9.4.2020. Huoltovarmuuskeskuksen hallitus toimitti 14.4.2020 työ- ja elinkeinoministeriölle pyydetyn selvityksen Huoltovarmuuskeskuksen suojainvälinehankinnoista sekä KPMG:n hankinnoista tekemän erilliselvityksen.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 272/2020 vp

Toimitettujen selvitysten mukaan Huoltovarmuuskeskuksen toimiva johto ei noudattanut hankintalakeja ja oli tukipyyntöjä toimeenpannassa poikennut Huoltovarmuuskeskuksen työjärjestyksessä ja taloussäännössä määritellyistä ohjeistuksesta toistuvasti ja merkittävästi. Vastapuoliriskkejä ei oltu tarkastettu tarvittavassa laajuudessa vallitsevissa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Huoltovarmuuskeskus on ryhtynyt toimenpiteisiin tehtyjen kauppatoimien vahinkojen minimoiseksi. Keinoja ovat muun muassa kaupan purku ja kauppahinnan alentaminen.

Huoltovarmuuskeskuksen hallitus on KPMG:n selvityksen perusteella vahvistanut tarkennetun hankintaohjeen koronavirustilanteen hankintoihin. Poikkeusoloissa, jolloin riskit ovat erityisen suuret, tulee hankinnoissa kiinnittää tavanomaistakin enemmän huomiota riskien asianmukaiseen hallintaan ja muun muassa tarjoajien taustaselvityksiin sekä Huoltovarmuuskeskuksen sisäisten prosessien läpinäkyvyyteen. Lisäksi Huoltovarmuuskeskuksessa varmistetaan myös, että se tekee kiireellisissä hankinnoissa riittävän vastapuoliriskiselvityksen tarvittavassa laajuudessa. Huoltovarmuuskeskuksen hallitus on myös päättänyt, että Huoltovarmuuskeskus ostaa välittömästi sisäisen tarkastajan täysipäiväisen palvelun ja ottaa sisäisen tarkastuksen johtajan sisään organisaatioon toistaiseksi.

Suojavarustehankinnoissa ilmenneiden puutteiden takia Huoltovarmuuskeskuksen toimitusjohtaja Tomi Lounema erosi tehtävästään perjantaina 10.4.2020.

Ajantasaiset tiedot Huoltovarmuuskeskuksen tilaamien suojavarusteiden saapumisesta Suomeen löytyvät Huoltovarmuuskeskuksen verkkosivuilta. Ulkoministeriö avustaa tullausten ja muiden muodollisuuksien osalta paikan päällä Kiinassa.

Huoltovarmuuskeskuksen hallitus ja väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi nimitetty Janne Känkänen ovat ryhtyneet Huoltovarmuuskeskuksen hankintatoimea korjaaviin toimenpiteisiin, joita Huoltovarmuuskeskuksen toimintakyvyn turvaaminen ja uskottavuuden palauttaminen edellyttävät.

Helsingissä 28.4.2020

Työministeri Tuula Haatainen